

HAKKI BEHİÇ'İN İMZASINI TAŞIYAN BEYANNAME

Milli Kurtuluş Savaşı sırasında, Mustafa Kemal Paşa tarafından kurdurulan, ve «resmî» veya «danışıklı» adile — ve bir «muvazaa Partisi olarak— tarihe geçen; fakat, belgelere dayanmak suretile, henüz gereği gibi aydınlanmamış bulunan Türkiye Komünist Fırkası'nın **Beyanname**si Kâtib-i Umumî (Genel Sekreter) Hakkı Behiç'in imzasını taşıyordu. **Beyanname**'de, kısaca, şu fikirler ileri sürülmektedir:

1 — Türkiye Komünist Fırkası'nın organizasyonu düzene girmiştir. Partinin politik ve sosyal umdeleri hakkında kamu oyunu aydınlatmak; ve, insanlığın yöneldiği DÜNYA DEVRİMİNDE, Türkiye'ye sağlamak istediği politik ve sosyal duruma dair beslediği inançları açıklamak için, vakit elverişlidir.

2 — Komünizm, çalışma ortaklığına dayanan bir toplum yaşayışıdır. Amacı, insanlığın ilerleyip gelişmesi; mutluluğa kavuşması ve kurtulmasıdır. Kişilerin hak ve görevlerinde temel nedir? Toplumun çıkarları. İstenilen şu: Dışta, bütün ulusların —kayıtsız şartsız— özgürlüğü, içte, halk çoğunluğunun egemenliği.

3 — Komünizm, düşman ulus tanımaz; düşman fikir tanır. Düşmanın adı da İÇTE KAPİTALİZM, DIŞTA EMPERYALİZM dir.

Yüzyıllardanberi, azınlığın egemenliği sürüp gitmiştir. Egemenlik —kayıtsız şartsız— milletin çoğunluğunun, yani fakir —ve politik haklardan yoksun— yığınların olmalıdır.

Böylece, insanı hayvanlaştıran kavgalar ve rekabetler yerine, insanlar arasında sükûn, mutluluk ve karşılıklı saygı geçecektir. Yasalar, millet çoğunluğunun ihtiyaçlarını dile getirecektir. Komünizm insan

yığınlarının toplum hayatında —tabii ve zaruri olarak— meydana gelen, adalete uygun bir sonuçtur; ve insanlığın tümünü kucaklayan bir DÜNYA DEVRİMİ'nin bundan yarım yüzyıl önce tesbit edilmiş şeklidir.

4 — Komünizm esaslarının kurulması için mutlaka kanlı ihtilâller gerekmez. Amaç, istisnasız bütün insanlığın mutluluk, sükûn ve düzeni olunca, bu amaca taban tabana zıt vasıtalara muhtaç olması, yani kanlı ihtilâllere baş vurmaması, tabiata aykırı düşmez mi?

Komünizmi uygulayan memleketlerdeki ihtilâller —komünizm bu ihtilâlleri gerektirdiği için değil de— o memleketlerin sosyal şartlarında esasen İhtilâlleri gerektiren faktörlerin varlığından doğmuştur.

Komünizm İnkılâbı mutlak İhtilâl anlamı taşımaz. Zira, İnkılâp, herşeyden önce, tekâmül ve gelişme demektir. İhtilâl, tekâmüle götüren yolların en sonuncusu ve olağanüstü bir yoldur. İhtilâl, ancak inkılâpçı hareketlere karşı inatla kapılarını kapayan uluslarda, baskıya uğrayan fikrin patlayışıdır.

5 — Partimiz, yani TÜRKİYE KOMÜNİST FİRKASI memleketimizi İnkılâp fikirlerine karşı tabiata aykırı bir baskı altında bulandırmamak emelile kurulmuştur. CİHAN İNKİLÂBINI, yani Dünya Devrimini, İHTİLÂL SONUÇU OLARAK DEĞİL TEKÂMÜL ÜRÜNÜ OLARAK kabul etmiştir.

6 — Komünizm, herşeyden önce, eşitçidir ve ekonomik bir ortaklık usulüdür. Kapitalizm ve emperyalizm tarafını tutanlar, komünizmin anlamını yanlış yorumluyorlar. Onların yorumuna göre, komünizm mülkiyeti kaldıracak; herkesin elindekini alıp bölüştürecektir ve zenginleri yok edecek vahşi bir usuldür. Oysa, kapitalizm ve emperyalizm —insanlığı yüzyıldan beri egoistçe yasaların kanadı altında yaşatarak— halk çoğunluğunu bin bir hileyle yağmalamaktadır.

7 — Rusyada Komünizm kanlı bir İhtilâlin arkasında uygulanmıştır. Bununla beraber, orada da, kü-

çük sanayi ve emlak sahibi köylü himaye görmektedir.

8 — Bizde, Hükûmete dayanan —ve parmakla sayılacak kadar az olan— parazit zenginler istisna edilirse, köylünün ve işçinin hayat ve mutluluğunu yok etmek suretile, geçimini sağlayan kimseye raslanmaz. Bizde eşraf denilenler dahi, çoğunluğu itibarile, işçilikten gelmiş; köyde veya kasabada küçük ziraat ve küçük endüstri ile uğraşarak yetişmiş ve Hükûmet memurlarının koltuğu altında zorba kesilmiş kimselerdir. Bunlar, kapital saltanatının Avrupadaki koruyucuları değildir ve işçi hayatını tahrip etmemektedir.

9 — Komünizm, iştirak usulünü amaç bilir. Komünizm demek, toplumdaki insanların ihtiyaçlarını eşit olarak sağlamak için, üretim ve tüketimde kişinin değil, toplumun ve toplum mutluluğunun istediği değeri hâkim kılmak demektir.

10 — Kapitalizmde, kurulan endüstri müesseseleri kişinin ve toplumun ihtiyacı için değil de, egoist kimselerin rekabet ve üstünlük sebeplerini hazırlamak için kurulur. Kapitalizmde, bütün ömrünü üretim uğrunda çalışmakla geçiren işçi sınıfı yoksuldur ve en gerekli şeylerden yoksundur. Buna karşılık, binlerce fabrika, insan toplumuna süs ve sefahat eşyası kismaktadır. Toplum hayatına yararlı olmak için, yaz kış demeyip çalışan köylü ve işçindir. bir yıllık emeğine karşılık, süslü bir kat elbise, bir lüks tuvalet alınamaz. Bir düğünde bir defalık giyilen tuvalet kimbilir kaç ailenin geçimini yutmaktadır. Zevk ve sefahat eşyası alabildiğine yayılmakta; yaşamak için gerekli eşya pahalılanmaktadır.

11 — Kapitalist ekonomik savaşın sonucu hayatını sağhyamayanların müebbet sefaleti oluyor. Kapital, insanlar arasındaki sükûn ve mutluluğu bozmaktadır. Kapitalin ve üretim vasıtalarının kullanılmasını kayıt ve şartlara ve toplumun umumî ihtiyacına bağlı buldurmak gereklidir. Aç, yoksul ve çıplak bir çoğunluk

birkaç kişinin çıkarına çalışıyor; ve zengin, refah içinde ve tembel insanlar için eşya istihsal ediyor. Bir yanda gidasız bedenler, soğuktan çatlayan eller, açlıktan kendi liflerini kemiren mideler, öte yanda kordelâlar, dantelâlar, tüller ve ipekliler. Hangi düşünür vardır ki, bunu kabul edebilsin?

12 — Komünizmin istediği ekonomik ortaklık usulü, büyük üretimde toplumun umumî çıkarları adına, DEVLETİN MÜDAHALESİ; ve —bilfiil emek harcanlara ait olduğu halde— şimdiyedek KAPİTALİSTLER TARAFINDAN GASP EDİLEN HAKLARIN SAĞLANMASI demektir.

13 — Bizde büyük endüstri ve büyük üretim yoktur. EMPERYALİZMİN MEMLEKETİMİZ ÜZERİNDEKİ İHTİRASLARINA BİRİCİK DAYANAK OLAN SÜSLENME VE SEFAHAT MEYLİ VARDIR Kİ, BATI KAPİTALİSTLERİNİN FABRİKALARINDAN ÇIKAN MATALARI, HAYATIN HİÇBİR GERÇEK İHTİYACINI KARŞILAMADIKLARI HALDE, MASUM HALKIMIZIN PAZARLARINA BOŞALTIR; VE ÇOĞUNLUĞU İŞÇİLERDEN MEYDANA GELEN HALKIMIZIN HAYATINI, OCAĞINI VE MUTLULUĞUNU ZEHİRLER.

14 — Partimiz, Anadoluyu Batı kapitalizminin sü-rüm yeri ve ekonomik kölesi durumundan kurtaracak; Avrupa emperyalizmini en can alıcı temelinden vura-caktır. Bu suretle, umumun çıkarı muazzam olacak ve ancak birkaç karabersacı kazanç fırsatını kaybedecek-tir.

15 — Türkiye Komünist Fırkası'nı suçlandırıyor-lar ve diyorlar ki:

«Bu Parti, Sosyalist Federatif Rus Sovyet Cumhu-riyeti propagandasına tâbi ve ona bağlı olarak bugün-kü Rus Hükûmeti adına ve çıkarına, Anadolu'da bir Devrim yapmak istemekte ve milli özgürlüğe saygı beslememektedir.

Biz bu gibilere, cevap olarak deriz ki:

İngilterede, Fransada Komünist Partileri; İtalya-da bir Sosyalist Komünist çoğunluğu; Almanyada bir Komünist Spartakist Partisi ve Yunanistanda bile bir Komünist Sosyalist Cemiyeti vardır. Bunun gibi, Tür-kiyede de, gelecek Dünya Devrimi'nin fikri hazırlıklarla uğraşmak üzere, bir Türkiye Komünist Fırkası meydana gelmiştir.

Komünist olmak için herhangi bir şahıs, zümre, Parti veya memlekete mensupluk yani yatkınlık gerekmez. Komünizm bir inançtır. Buna inananlar ister istemez birleşir. Fakat, hiç bir ülkenin Komünist Partisi, çevrenin özel şartlarından ayrı, zorla ve yapmacık bir yol tutturamaz. Uluslararası Kongreler, amaç olarak, birtakım temel çizgiler çizmişlerdir. Devrim hareketlerinde, her ülke gibi, Türkiye de, kendi komünistlerinin enternasyonal ve umumî amaca yönelen çalışmalarında, kendi özel şartlarının ve kendi ihtiyaçlarının hükmünü yürütmesine çalışacaktır.

Özellikle, uluslararası komünizmin en yüksek amacı olan Dünya Federasyonuna, her milletin özelliğine her zamandan fazla riayet ederek, komünizm bayrağı altında, fikri ve manevî emperyalizm yönelmele-rine raci şüpheler doğurtmamak gerektir.

16 — Partimiz, ilkin, kendi özgürlüğünün bütün komünist ülkeler ve özellikle Rus Sovyet Cumhuriyeti tarafından büyük bir saygı ile anlaşılmasını beklemektedir. Biz de, öteki uluslar hakkında, içten gelen aynı saygıyı besliyoruz. Emperyalizm ihtirasları ve bundan doğan mevzuat ve müesseseler tamamen sona erince, uluslar ve sınırlar arasında köhne dünyanın politika manevraları kesilince, Dünya Federasyonu, karşılıklı umumî ve ortak bir tabii ihtiyaç biçiminde, kendiliğinden yerleşecektir.

17 — Partimiz, komünizm vasıtalarının en kısa vasıtası olarak şunu anlatmaktadır. Dünya Federasyonu kuruluncaya kadar, ulusların özgürlük ve bağımlı-

sızlıklarına aşırı saygı göstermek suretile, her çeşit emperyalist yönelimlerden kaçınmak ve Batı emperyalizmine karşı işbirliği yapmak.

TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASININ MİLLİ ÖZGÜRLÜĞE AYKIRI BİR DAVRANIŞI YOKTUR VE OLAMAZ.

18 — Komünizm, bir ulusun başına geçiriliverecek taklitçi bir program değildir. O, umumî bir inançtır ki, umumî ve politik çizgilerinin, her ülkedeki tabii ve sosyal duruma göre, çeşitli metotlarla uygulanmasını gerekli kılar. Komünist olmak için başka bir ulusa tâbi veya metbu olmak gerekmez.

Karl Marks ve Lasal Almandırlar. Bunlar, komünizmi şerh ve tarif eden düşünürler ise de, komünizm bütün insanlığın malı olmuştur. Her ülkede onun tarafını tutanlar vardır. Rusya'da pratikte uygulanmış olması, en ziyade bu memleketin hızlı bir Devrim için gerekli özel şartları haiz bulunmasındandır. Rusya'dan sonra, onu kolaylıkla uygulayacak ülkeler hep İslâm ülkeleri olmuştur. Bunun da sebebi, İSLÂMİYET ESASLARININ KOMÜNİZM ESASLARIYLA UYGUNLUĞU VE MÜSLÜMAN ÜLKELERDE FRENK KAPİTALİZMİNİN ESASEN KURULMAMIŞ BULUNMASIDIR. Yoksa, Dünya Devriminin ilk zafer bayrakları olan Rus Sovyet Cumhuriyetini taklit için hiç bir memleket komünist olmaz.

Bütün İslâm dünyasında en ziyade baskısını duyan Batı emperyalizmi olduğu için, komünizm, Müslüman ülkelerini tabii bir işbirliğine ve Rus Sovyet Cumhuriyeti ile ortaklığına itmektedir.

19 — Batı politikasına ebedi olarak kapılarını kapayan Partimiz, Türkiye için de, Doğunun bu kardeşçe politikasına dayanacaktır. Fakat, ne kendi bağımsızlığından ne kendi hesabına başkalarının bağımsızlığından fedakârlık istenmesine cevaz vermez. Çünkü, bunu ne kadar iyi niyetle olursa olsun, emperyalizm

yönelimlerinden sayar.

20 — Komünizmin İslâmlık esaslarıyla imtizacında tereddüde yer yoktur.

İslâmiyet en büyük dinî ve ahlâkî erdemi fakirlikte ve alçak gönüllülükte bulur. Namaz ibadetiyle, Tanrı katında insanlara eşit durumda olduklarını anlatır. İslâm dinî, bütün zenginliklerde Beytülmal'in haklarını ve fakirlerin ortaklığını teslim eder. Toprakta mülkiyeti kaldırmağa ve vakfiyete rağbet için usuller koyarak, KAPİTAL YERİNE EMEK VE ÜRETİM VASITALARINDA İŞTİRAK TESİS EDER. İslâm dininde, birikmiş kapitallerden muhtaçların faydalanmasını sağlayacak mevzuat ta vardır.

21 — İslâm dinî ile komünizm arasında birbirine uymamazlık diye bir şey yoktur. İslâmiyetle komünistlik çatışmaz; ve birbirine karşıt olamaz.

Niçin? Çünkü, komünizm ortaklık ve eşitlik hayatından ibarettir. Bütün dinî esasların, pratik olarak, toplum hayatında uygulanmasından ibarettir.

22 — Partimiz, gaye program olarak, enternasyonal komünizmin temel çizgilerini gösteren —ve Rusya'da da henüz tamamiyle uygulanması mümkün olmayan— Rus Komünist Programını kabul etmiştir. Ancak, bu gayelere ulaşmak için, memleketin özel ve sosyal şartlarına nazaran uygulanması gereken usuller hakkında Umumî bir Çalışma Programı da hazırlanmaktadır. Bu programın başında ve kamu oyu önünde açıkça tartışılmasını üstüne alan ve bu hususta söz veren Partimiz, GAYELERİMİZİN, İSABET VE SAĞLAMLIĞINDAN, VE CİHAN İNKİLÂBINDA MEMLEKETİMİZİN BÜTÜN İSLÂM DÜNYASI İÇİN ÇOK BÜYÜK VE YÜKSEK BİR MUZAFFERİYET UNSURU MEYDANA GETİRECEĞİNDEN EMİNDİR. Ve, bu emniyetle, hakikat bildiği savaş yolunda da, açık kalble, kesin imanla tereddütsüz bir azimle yürüyecektir.

23 — Partimizin bütün çalışmaları Asr-ı Saadet'in

eşitçi muamelelerine dayanmaktadır. Bundan ötürüdür ki, —ıstırap çeken, emeğinin gasp edilmiş ve çalınmış meyvaları karşısında çok acı verici ve sızlatıcı bir hüsrân duygusu ile boynu bükük yaşayan— çoğunluk, kendi maddî refahlarına yönelen savaşlarımızda, şüphesiz, bizimle beraberdir.

Bu Beyanname, Anadolu'da Yeni Gün'ün 17 Kasım 1920 tarihli nüshasında yayınlanmıştı. Aynı sayıda, Hakkı Behiç'in bir tebrik telgrafı da vardı :

«Cihan inkılâbının sene-i devriyesini, Türkiye Komünist yoldaşlar nâmına, Fırkamız Merkez-i Umumîsi bütün cihanın yoldaşlarına tebrik eder. Ve beşeriyetin saadet-i umumiyesine müteveccih olan gaye-i mukaddesimizde muvaffakiyet temenni eyler.

Türkiye Komünist Fırkası Merkez-i Umumîsi nâmına Kâtib-i Umumî Hakkı Behiç.»⁴¹

Bu telgrafnameye şu cevap gelmiştir :

«C. 7.11.36 tarihli tele :

Cihan İnkılâbı sene-i devriyesinin bil'etraf galibiyetlere tesadüf etmekte olduğunu mazlûm Şark halkının tahlisi için bir müjde yıldızı telâkki etmekteyiz.

(41) Anadolu'da Yeni Gün, bu telgrafnamenin başına şu satırları ekliyordu:

«Türk - Rus yoldaşlar arasında:

Türkiye Komünist Fırkası Merkez-i Umumîsi, Rus komünistlerinin cihan ihtilâl ve inkılâbını muvaffakiyetle tetviç eyledikleri 7 teşrinisani tarihinin üçüncü devri senevisi münasebetile, Moskova'da Üçüncü Enternasyonal'e, Rus Komünist icrâ Komitesine ve Bakû'de Üçüncü Enternasyonal Şark Komitesine suretini bervech-i âti derc ettiğimiz tebrik telgrafnamesini keşide eylemişti.»

Pek kıymetli olan Komünist arkadaşlarını ve kahraman müttelikimiz olan Türk Kırmızı Ordusunun muvaffakiyetlerini tebrik eder ve ilerde mazlûm Şarkın tahlisinden ve Cihan İnkılâbı tarihinde birçok altın sahifeler idare edeceklerini ümit ederiz.

13 teşrinisani 336

Merkez Komite ve Ordular Murahhası Komiser Vliilof.»⁴²

(42) Anadolu'da Yeni gün, 17 teşrinisani 1920, No: 79.